

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/18/2017
Identifikačné číslo spisu:	1309211875
Dátum vydania rozhodnutia:	25.07.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1309211875.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: ANDALEX II, s.r.o., Tehelná 42, Dunajská Lužná, IČO: 35 893 605, zast. JUDr. Slávo Uhrina, advokát, so sídlom Niťová 3, Bratislava proti žalovanému: MATEP, spol. s r.o., Pribylinská 2, Bratislava, IČO: 17 055 369, zast. Advokátska kancelária Mišík, s.r.o., so sídlom Prievozská 4B, Bratislava, o zaplatenie 450.000,-Eur s príslušenstvom a o vzájomnej žalobe žalovaného na zaplatenie 91.149,64,-Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/146/2009, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/133/2016-796 z 31. mája 2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 25Cb/146/2009-790 zo 07. marca 2016 zamietol návrh žalobcu na vrátenie súdneho poplatku za žalobu.

2. Konštatoval, že žalobou zo dňa 10. septembra 2009 sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu 450.000,-Eur spolu s príslušenstvom ako sumu zodpovedajúcu nároku na zľavu z ceny diela, náhradu škody, vydanie bezdôvodného obohatenia a zmluvnú pokutu. Písomným podaním zo dňa 05. novembra 2010 si žalovaný uplatnil voči žalobcovi vzájomnú žalobu na zaplatenie sumy 91.149,64,-Eur s príslušenstvom titulom neuhradenia splatných faktúr č. 2610095, 261037, 271006 v plnej výške spolu s vyúčtovaným úrokom z omeškania. Žalobca zaplatil za žalobu súdny poplatok vo výške 27.000,-Eur a žalovaný zaplatil za vzájomnú žalobu súdny poplatok vo výške 4.468,50,-Eur. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 25Cb/146/2009-780 zo dňa 10. decembra 2015 zastavil konanie o žalobe žalobcu a vzájomnej žalobe žalovaného a žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodol tak na základe spoločného podania strán sporu zo dňa 30. novembra 2015, ktorým vzali strany žalobu i vzájomnú žalobu v celom rozsahu späť na základe generálnej dohody strán sporu o urovnaní všetkých práv a požiadali súd, aby konanie zastavil a žiadnemu zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. Žalobca svojím podaním doručeným súdu dňa 20. januára 2016 a opätovne dňa 17. februára 2016 žiadal

vrátiť súdny poplatok za žalobu s poukazom na to, že žiaden zo zápisov z konaní označených ako zápisnica z pojednávania prvoinštančného súdu nie je možné považovať za prvé pojednávanie vo veci, na ktorom došlo aspoň k prednesom účastníkov vo veci samej.

3. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí, ktorým zamietol návrh žalobcu na vrátenie súdneho poplatku za podanú žalobu, argumentoval, že podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch je určujúcim okamihom, po ktorom už v zásade (s výnimkou uvedenou napríklad v druhej vete tohto odseku) nemá poplatník nárok na vrátenie poplatku, prvé pojednávanie. Za prvé pojednávanie v zmysle uvedeného ustanovenia treba považovať iba také pojednávanie, na ktorom došlo k prejednávaniu veci, t. j. došlo ku konaniu vo veci samej. Ak už došlo k prejednávaniu veci, k prednesom strán, prípadne k dokazovaniu, vrátenie poplatku nemá svoje opodstatnenie. Pojednávaním sa nemyslí každý úkon súdu, o ktorom bola spísaná zápisnica na formulári pre zápisnice o pojednávaní, alebo pojednávanie vo veci, to znamená, na ktorom došlo aspoň k prednesom strán vo veci samej (Horváth, E. JUDr., Zákon o súdnych poplatkoch. Komentár, 2014). Nakoľko zo zápisnice súdu prvej inštancie z pojednávania konaného dňa 27. januára 2011 (č.l. 548-549 spisu) jednoznačne vyplýva, že súd v uvedený deň pojednával v neprítomnosti žalovaného a došlo k prednesu žalobcu vo veci samej, t.j. došlo k prejednávaniu veci a ku konaniu vo veci samej, súd prvej inštancie mal za to, že v danom prípade nie je možné stranám sporu vrátiť nimi zaplatené súdne poplatky podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 1Cob/133/2016-796 z 31. mája 2016 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Uviedol, že sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, že dňa 27. januára 2011 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd danú vec prejednával v jej merite s tým, že žalobca na tomto pojednávaní v súlade s ustanovením § 118 ods. 1 O. s. p. predniesol svoj návrh vo veci samej. Takéto pojednávanie sa má na účely vrátenia súdneho poplatku v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. považovať za prvé pojednávanie, po vykonaní ktorého žalobca stráca nárok na vrátenie súdneho poplatku pri späťvzatí svojej žaloby. Na tomto vecne správnom závere nič nemení ani skutočnosť, že súd vec prejednával bez prítomnosti žalovaného, keďže taký postup zákon predpokladá v zmysle ustanovenia § 101 ods. 2 O. s. p., pričom k prejednávaniu veci v takých prípadoch dochádza bez ohľadu na nemožnosť prednesenia návrhu žalovaným na pojednávaní z dôvodu jeho neprítomnosti, ako aj na výsledok takto vykonaného pojednávania (napr. odročenie pojednávania). Vykonanie prvého pojednávania vo veci v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. sa v danom prípade skúma len vo vzťahu k žalobe, za ktorú bol žalobcom uhradený súdny poplatok, a teda na splnenie zákonných podmienok na vrátenie súdneho poplatku za žalobu nemá vôbec vplyv, či súd na prvom pojednávaní konal aj o vzájomnej žalobe, za ktorú sa poplatok platí samostatne a žalovaným.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca podľa § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“), keď otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, znie: „Ktorý moment v konaní pred súdom z hľadiska obsahovej náplne prvého pojednávania určuje, že späťvzatie žaloby už nezakladá nárok na vrátenie súdneho poplatku?“

6. Žalobca vo svojom dovolaní argumentuje, že ak zoberieme do úvahy zákonnú náplň prvého pojednávania, tak :

- žalobca mal predniesť svoj návrh a vyjadrenie k vzájomnému návrhu,
- žalovaný mal predniesť svoje vyjadrenie a vzájomný návrh,
- samosudca mal oznámiť výsledky prípravy pojednávania a
- samosudca mal uviesť, ktoré právne významné skutkové tvrdenia strán je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Až ďalší priebeh konania a pojednávania určuje predseda senátu alebo samosudca.

V konkrétnom prípade zápisnica z pojednávania dňa 27. januára 2011 na čl. 548-549 neosvedčuje prednes oboch účastníkov. Žalovaný sa nevyjadril a nemohol predniesť vzájomný návrh. Samosudca

neoznámil výsledky prípravy pojednávania a neuviedol, ktoré významné skutkové tvrdenia strán je možné považovať za zhodné, ktoré zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich strany navrhli. Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. o konaní pojednávania v neprítomnosti jednej zo strán, nevytvára fikciu naplnenia obsahu prvého pojednávania, hoci umožňuje vec rozhodnúť. Prvé pojednávanie v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. má odlíšiť a rozdeliť konanie pred súdom do dvoch etáp. Etapy prípravnej, v ktorej súd pripravuje pojednávanie a oboznamuje sa s vecou aj na prvom pojednávaní za prítomnosti strán a ich prednesov, informuje ako pripravil pojednávanie a aké je jeho prvé hodnotenie a aký bude postup v dokazovaní. V ďalšom konaní už postup súdu nie je predpísaný a určuje ho samosudca. Potom teda nasleduje mocenský prvok súdnej moci a súdneho konania, ktorý začína až naplnením obsahu prvého pojednávania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolacích (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. C. s. p.).

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex - Civilný sporový poriadok. Podmienky, za ktorých možno podať dovolanie (a procesné účinky vyvolané podaním dovolania), bolo preto potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej od uvedeného dňa. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol C. s. p. v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, je potrebné dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nemá byť „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti, ktorá spolu s interpretačnou praxou dovolacieho súdu (tiež ústavného súdu

i Európskeho súdu pre ľudské práva) sleduje zachovanie jedného zo základných princípov právneho štátu - princípu právnej istoty.

9. Najvyšší súd vo viacerých v rozhodnutiach vydaných za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. do 30. júna 2016 vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní nižších súdov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

10. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého zo samej (výnimočnej) podstaty každého mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnou úpravu stanovujúcu podmienky, za ktorých je prípustné prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia súdu, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

11. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené (primárnym) záverom dovolacieho

súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený; pre opačný prístup nedáva Civilný sporový poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon (uznesenie najvyššieho súdu 3ECdo/154/2013 z 26. mája 2015)

12. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

13. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ustanovenia § 421 ods. 2 C. s. p. dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

14. Podľa ustanovenia § 357 C. s. p. je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o

- a) zastavení konania,
- b) odmietnutí podania vo veci samej,
- c) odmietnutí žaloby na obnovu konania,
- d) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia,
- e) zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1,
- f) návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmých nesprávností, okrem odôvodnenia,
- g) zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku,
- h) zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie,
- i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku,
- j) odklade vykonateľnosti rozhodnutia,
- k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva,
- l) zabezpečení dôkazného prostriedku,
- m) nároku na náhradu trov konania,
- n) prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164,

15. Podľa ustanovenia § 422 ods. 1 C. s. p. dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Podľa ustanovenia § 422 ods. 2 C. s. p. na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

16. Skupinu rozhodnutí v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. tvoria rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorých prípustnosť je postavená na kritériu zásadnej právnej významnosti napadnutého rozhodnutia voči rozhodnutiam, ktorými sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Rozhodnutia prípustné podľa uvedeného ustanovenia možno odôvodniť len nesprávnym právnym posúdením (§ 432 C. s. p.).

17. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie

ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

18. Pri skúmaní hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nová právna úprava nerozlišuje rozhodnutia z hľadiska ich formy, ale vychádzajúc z obsahového hľadiska rozhodnutí odvolacieho súdu, vymedzuje neprípustnosť uplatnenia dovolania proti uzneseniam (všeobecne potvrdzujúcim i zmeňujúcim) uvedeným v § 357 písm. a) - n) C. s. p. V tomto prípade ide o procesné rozhodnutia odvolacieho súdu, teda také, ktoré súd vydá bez toho, aby vec prejednal do jej merita, a preto ich prieskum dovolacím súdom z hľadiska (ne)správneho právneho posúdenia je logicky vylúčený (viď Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1384).

19. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania podanom po 01. júli 2016 v konkrétnom prípade vychádza z ustanovenia § 419 C. s. p., podľa ktorého je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Zásadne teda platí, že dovolanie je prípustné len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania pri zásadnom právnom význame (§ 421 C. s. p.) je koncipovaná aj negatívne. V zmysle ustanovenia § 421 ods. 2 C. s. p. nie je dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. Zároveň nie je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. ani v prípadoch obsiahnutých v ustanovení § 422 ods. 1 C. s. p. Rozhodnutie o návrhu na vrátenie súdneho poplatku za podanú žalobu nie je uvedené v predmetnom ustanovení § 357 písm. a) až n) C. s. p. a zároveň sa naň nevzťahuje ani ustanovenie § 422 ods. 1 C. s. p.

20. Vzhľadom k uvedenému tak vyvstáva otázka prípustnosti dovolania v situácii, kedy prípadná prípustnosť dovolania by mala byť daná len na základe toho, že : a) počas právnej úpravy existujúcej v čase rozhodovania o predmetnom nároku na súde prvej inštancie (ako i odvolacom súde) bolo možné proti takémuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie podať odvolanie (podľa aktuálnej právnej úpravy to už možné nie je) a b) súčasná právna úprava v Civilnom súdnom poriadku bez prechodných ustanovení zaoberajúcich sa vznikom podobných situácií neposkytuje jednoznačné riešenie vzniknutej situácie vo svojich ustanoveniach týkajúcich sa (ne)prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 C. s. p.

21. V prípade nejasností o tom, ako treba vykladať jednotlivé ustanovenie zákona, musí súd spoľahlivo ustáliť účel existujúcej právnej normy, ktorú musí v súlade so zákonným vykladateľ postupom, ktorý predpokladá článok 4 ods. 2 C. s. p. Tento postup súdu musí prioritne viesť k rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov zohľadňujúcemu stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/2/2017 zo dňa 19. apríla 2017).

22. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca musí sa od neho odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasností alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 274/2007 z 11. októbra 2007 a sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 01. júla 2008).

23. K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska samotného textu zákona (i keby sa javil ako jednoznačný a určitý), ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona.

Jazykový výklad môže totiž predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávnosti výkladu alebo na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, v tomto prípade logický, systematický, historický a teleologický výklad, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný konektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS 351/2010 z 5. októbra 2011).

24. Situácia, kedy určitý právny prípad nie je pokrytý textom právnej normy, no zároveň možno spoľahlivo ustáliť, že úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť túto právnu situáciu z právneho poriadku, nazývame pravou medzerou v zákone. Pravá, alebo aj technická medzera v zákone je odstrániteľná interpretačnými metódami či všeobecne myšlienkovými úsudkami tak, aby sa postihol účel a zmysel právnej normy - takýto výklad právnej normy nazývame teleologickým výkladom zákona a v súčasnosti predstavuje prioritizovaný spôsob interpretácie zákonného textu (viď Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, str. 38).

25. Zásadnou koncepčnou zmenou prešla okrem samotného dovolacieho konania aj s dovolacím konaním v tomto prípade úzko spätá právna úprava týkajúca sa prípustnosti odvolania proti uzneseniu v zmysle ustanovenia § 357 C. s. p. Proti uzneseniu vydanému podľa Civilného sporového poriadku, ako jednej z foriem rozhodnutia, zásadne odvolanie nie je prípustné, okrem prípadov, ktoré sú v zákone taxatívne uvedené (ustanovenie § 357 C. s. p.) Takéto obmedzenie je podľa osobitnej časti dôvodovej správy k ustanoveniu § 348 C. s. p. umožnené zavedením nového inštitútu - sťažnosti (§ 239 a nasl. C. s. p.), ktorá sa považuje za systémové odbremenenie odvolacích (druhoінстанčných) súdov. V zmysle § 375 C. s. p. je však možné podať odvolanie aj proti uzneseniu, proti ktorému nie je prípustné, avšak takéto odvolanie sa predloží odvolaciemu súdu až po vydaní rozhodnutia vo veci samej. Už zo samotného obsahu predmetného ustanovenia je zrejmé, že sa bude jednať o rozhodnutia procesnej povahy, ktoré nemôžu ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej, keďže zákonodarca rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti takýmto rozhodnutiam odsunul až do štádia po vydaní rozhodnutia vo veci samej a zároveň jednoznačne určil spôsob, akým odvolací súd o takomto odvolaní rozhodne - odmietne ho podľa § 386 písm. c/ C. s. p. V zmysle právnej úpravy podľa Civilného sporového poriadku tak de facto dovolací súd nebude rozhodovať o uzneseniach, proti ktorým nie je prípustné odvolanie podľa § 357 C. s. p., pretože takéto rozhodnutia sa nestanú ani predmetom preskúmania odvolacím súdom.

26. Účelom zákonodarcu v rámci novej právnej úpravy sporového konania je odbremenenie odvolacích súdov od rozhodovania o odvolaniach proti rozhodnutiam bez zásadného procesného významu a netýkajúce sa rozhodovania o veci samej. Na základe vzájomných systematických súvislostí tak možno uzavrieť, že logickým záverom z uvedeného je konštatovanie, že zákonodarca mal takýto úmysel rovnako tak vo vzťahu k dovolaciemu súdu, pričom tento úmysel sa zároveň odzrkadlil aj v samotnej právnej úprave týkajúcej sa dovolacieho konania.

27. Na konkrétnu problematiku prípustnosti dovolania je možné v danom prípade nazerať a vyvodiť závery zhodné so závermi teleologického výkladu aj aplikáciou metódy historickej komparácie, a to porovnaním procesnej situácie, do akej by sa dovolateľ dostal v prípade, že by svoje dovolanie podal ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.

28. Dovolateľ svoje dovolanie koncipoval v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., teda odôvodniť ho mohol len nesprávnym právnym posúdením veci (§ 432 C. s. p.). V zmysle právnej úpravy platnej v čase vydania napadnutého rozhodnutia, t.j. úpravy Občianskeho súdneho poriadku, by nebolo dovolanie prípustné z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V zmysle § 239 ods. 3 O. s. p. bola prípustnosť dovolania vylúčená proti uzneseniam odvolacieho súdu týkajúcich sa súdnych poplatkov (okrem prípadov uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p.) Ustálená judikatúra zároveň zastávala názor, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) je relevantným dovolacím dôvodom, avšak (na

rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. Právne posúdenie veci je totiž realizáciou vlastnej rozhodovacej činnosti súdu, ktorou sa strane sporu neodnímajú žiadne procesné práva, ktoré jej Občiansky súdny poriadok dáva. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis, a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 3Cdo/53/2011, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 5Cdo/44/2011, sp. zn. 6Cdo/41/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013, ako i uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 196/2014 z 27. marca 2014).

29. Výsledky použitej historickej komparácie dávajú v konkrétnej veci jednoznačne za pravdu výkladu reštriktívnym prístupom týkajúcim sa prípustnosti dovolania v konaní o súdnom poplatku. Dovolací súd sa domnieva, že v prípade, ak by zákonodarca mal v úmysle zmeniť právnu úpravu tak zásadným spôsobom, že by pri určitom druhu konaní mienil zaviesť prípustnosť podaných dovolaní (z konkrétneho dôvodu), hoci táto prípustnosť nevyplývala ani v minulosti z právnej úpravy (O. s. p.) a záver o takejto prípustnosti nepodporuje ani samotné systematické usporiadanie právnej normy, bolo by potrebné urobiť tak výslovným a jednoznačným vyjadrením takejto prípustnosti (prípadne sa tejto problematike venovať aspoň v dôvodovej správe k zákonu č. 160/2015 Z. z.). Zo skutočnosti, že tak zákonodarca neurobil je preto možné dovodiť, že takýto úmysel pri tvorbe novej právnej úpravy nemal.

30. Pre zákonodarcu je každopádne nespĺniteľnou úlohou každý jeden všeobecný zákonný princíp vyjadriť vo vete s takou jasnosťou a jednoznačnosťou, aby bolo možné odvodiť z tejto vety jednoduchým úsudkom dôsledky pre všetky osobitne usporobené, dotknutým princípom ovládané prípady. Nevyhnutnosť dotvárania práva súdom vyplýva najmä z toho, že v právnej realite neexistuje zákon, ktorý by na každú mysliteľnú právnu otázku dával uspokojivú odpoveď a v každom jednotlivom prípade nachádzal záujmovo spravodlivé riešenia.

31. Práve pre možnosť vzniku takýchto prípadov zákonodarca vo svojich úvodných základných princípoch zakotvil možnosť a zároveň povinnosť súdov výkladu právnej normy v zmysle vopred jasne zadefinovaných pravidiel, ktoré majú smerovať k spravodlivému usporiadaniu procesných vzťahov. Právny výklad je teda racionálna činnosť, ktorá dáva zmysel právnemu textu a je integrálnou súčasťou procesu aplikácie práva, čo sa najzreteľnejšie prejavuje v súdnej aplikácii práva. V tomto smere teda predstavuje predovšetkým proces objasňovania zmyslu, obsahu a významu textov prameňov práva ako nosičov právnych pravidiel.

32. Záverom dovolací súd uvádza, že prípadný opačný výklad prípustnosti dovolania v konkrétnom, i jemu podobných prípadoch, by predstavoval neprimerané zvýhodnenie (v zmysle umožnenia ich prípustnosti) druhov konaní vykazujúcich podobné skutkové znaky (rozhodnuté za O. s. p., dovolanie podané podľa 421 C. s. p.) pred inými, typovo a druhovo zhodnými konaniami, nespĺňajúcimi však uvedené skutkové znaky spojené so zmenou právnej úpravy a okamžitou aplikabilitou ustanovení Civilného sporového poriadku na všetky konania, aj tie, ktoré boli začaté a prípadne i rozhodnuté podľa Občianskeho súdneho poriadku. Takýto úmysel zákonodarcu a účel novej právnej úpravy bez pochyby nie je možné vyabstrahovať ako zo samotného textu zákona, ani dôvodovej správy, ani odbornej právnickej literatúry. Využitím jednotlivých interpretačných metód (či všeobecných myšlienkových úsudkov) s poukazom na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok, akcentujúc výsledok súdom podaného výkladu, ktorým má byť prioritne spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov, dovolací súd uzatvára, že dovolanie podané proti napadnutému rozhodnutiu o súdnom poplatku (a jemu typovo a druhovo podobným rozhodnutiam) je neprípustné. Dovoláním napadnuté rozhodnutie nespĺňa kritérium zásadnej právnej významnosti takéhoto rozhodnutia, čo zvyrazňuje i skutočnosť, že proti rozhodnutiu o návrhu na vrátenie súdneho poplatku za podanú žalobu právna úprava Civilného sporového poriadku nepripúšťa už ani odvolanie. Neexistencia všeobecného záujmu na rozhodovaní dovolacieho súdu o právnych otázkach vyvstávajúcich z procesných rozhodnutí bez presahu do merita veci, ktorá je zrejماً ako z predchádzajúcej právnej

úpravy, tak i právnej úpravy tej súčasnej, neumožňuje dovolaciemu súdu realizovať dovolací prieskum v konkrétnej veci.

33. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné; vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p.

34. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.